

POSTANOWIENIE

21 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 21 lutego 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa E. w W.

przeciwko S. S.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej S. S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z 10 stycznia 2022 r., I AGa 184/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz adwokat D. D. 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych brutto tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10 stycznia 2022 r. pozwany S. S. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem pozwanego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ doktryna i orzecznictwo zgodne są co do tego, że:

1) legitymację materialną Sąd bada z urzędu, w każdym stadium postępowania, niezależnie od tego, czy strona podniesie zarzut jej braku lub jej nieudowodnienia,

2) rozkład ciężaru dowodu kształtuje się w ten sposób, że powód, powołując się na istnienie umowy kredytu i umowy przelewu wierzytelności z umowy kredytu powinien udowodnić, że zarówno umowa kredytu jak i umowa przelewu wierzytelności z umowy kredytu zostały ważnie zawarte,

3) rozkład ciężaru dowodu kształtuje się w ten sposób, że powód, powołując się na fakt istnienia ugody winien udowodnić jej ważność, w tym - istnienie *causae*, gdyż ugoda jest umową kauzalną.

Pozwany zarzucił, że Sąd meriti zasady te pominął. Ponadto skarżący podniósł, że Sądy dokonały wadliwej wykładni ugody, błędnie uznały za przyznane: zawarcie umowy kredytu, zawarcie umowy cesji, zawarcie umowy ugody oraz niezasadnie pominęły zarzut niewykazania przez powoda legitymacji do wystąpienia z powództwem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu,” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej.

W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienia SN: z 17 sierpnia 2023 r., I CSK 5710/22; z 3 października 2023 r., I CSK 2787/23; z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. np. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

W judykaturze Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jest związany - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Powołanie się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów.

Tak natomiast należy ocenić argumenty przedstawione przez skarżącego. W istocie podważa on ocenę dowodów dokonaną przez sąd *meriti* w ramach zasady swobodnej oceny oraz trafność poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Legitymację czynną reguluje prawo materialne. Jego stosowanie determinują jednak ustalenia faktyczne dokonane w sprawie. Z ustaleń tych wynika natomiast, że doszło do zawarcia umowy cesji wierzytelności 30 listopada 2016 r. a następnie pozwany uznał swoje zobowiązanie wobec strony powodowej zawierając z nią w dniu 23 maja 2017 r. ugodę na podstawie której zobowiązał się do spłaty zaległego zobowiązania w ratach.

Dodatkowo zauważyć można, że mimo powołania się przez pozwanego na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej uzasadnienie wniosku o przyjęcie jego skargi do rozpoznania nie wymienia żadnego konkretnego przepisu kodeksu postępowania cywilnego lub innego aktu prawnego, który miałby zostać wadliwie zastosowany lub niezasadnie pominięty. Oceny tej nie podważa okoliczność, że w uzasadnieniu przedmiotowego wniosku przywołano art. 917 k.c. oraz art. 503 k.p.c.; nie można im bowiem przypisać charakteru zarzutu wobec zapadłego rozstrzygnięcia.

Bez znaczenia jest przy tym, że skarżący w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzucił naruszenie: 1) art. 6 w zw. z art. 509 § 1 i 2 k.c.; 2) art. 6 w zw. z art. 917 k.c.; 3) art. 65 § 1 w zw. z art. 917 k.c.; 4) art. 65 w zw. z art. 65¹ k.c. w zw. z art. 230 i art. 229 k.p.c.; 5) art. 378 § 1 k.p.c. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębnie konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. np. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, i z 23 czerwca 2023 r., I CSK 6948/22).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 2631), a także § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1964) oraz mając na względzie wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 i z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21.

[SOP]

(r.g.)